

Cl. V. Marci Aurelii Severini ... Epistolae duae : altera de lapide fungifero : altera de lapide fungimappa / publici juris iterum factae et orbi literato curioso ex bibliotheca sua communicatae a F. E. Brückmann ... cum figur. aen.

Contributors

Severino, Marco Aurelio, 1580-1656.

Severino, Marco Aurelio, 1580-1656. De lapide fungimappa.

Brückmann, Franz Ernst.

Publication/Creation

Guelpherbyti : [publisher not identified], 1728.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/ane36rte>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

**wellcome
collection**

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

CL. V. MARCI AURELII SEVERINI,
IN REGIO NEAPOLITANO GYMNA-
SIO CHIRURGIÆ ET ANATOMES
PUBLICI PROFESSORIS

15

EPISTOLÆ DUÆ:

ALTERA

DE

LAPIDE FUNGI-
FERO:

ALTERA

DE

LAPIDE FUNGI-
MAPPA,

PUBLICI JURIS ITERUM FACTÆ
ET ORBI LITERATO CURIOSO EX BIBLIO-
THECA SUA COMMUNICATÆ

à

F. E. BRÜCKMANN, Med. Doct.

*ACAD. CÆSAR. NAT. CUR. ET SOC
REG. SCIENT. PRUSS. COLLEG. PRA-
CTICO OLIM BRUNSVICENSI,
NUNC GVELPHERBYT.*

Gvelpherbyti, MDCCXXVIII.

Cum figur. æn.

Viro

*Maxime Reverendo, Doctissimo atque
clarissimo*

DNO. DNO.

**LEO. DAV. HER-
MANN,**

Verbi Divini Ministro Maslensium in
Silesia vigilantissimo, fidelissimo,

Medico animarum humanarum egregio, Rei litera-
riæ & scientiæ naturalis fautori summo,

Curiosarum rerum naturalium, præfer-
tim ad Regnum minerale spectantium, colle-
ctori indefesso & æstimatori argutissimo,

Cujus peculiari liberalitati Museum nostrum varia
egregia figurata Silesiaca debet & in memoriam
curiosis monstrat,

Officiose & peramanter

Breves hæc Marci Aurelii Severini Epistolas

D. D. D.

BRÜCKMANN. Med. Doct.

LECTOR AMICE!

CUM haud ita pridem Marci Aurelii Severini epistolæ duæ de lapide fungifero & fungimappa, scriptulum quoddam certe rarissimum, ad historiam naturalem lapidum & fungorum pertinens, quod multis in bibliothecis & publicis & privatis frustra adhuc quæsiveris, in manus nostras pervenerit; suasu & rogatu quorundam curiosorum & historiam naturalem fungorum & lapidum in delitiis habentium id publici juris facere & prelo submittere non retrectavimus. Lapis Fungimappa dictus, quem clarissimus autor in præsentis tractatulo delineavit, in haud ita multis reperitur & exstat rerum naturalium gazophylaciis; quapropter dubio procul rem maxime gratam præstabimus iis, qui parum vel
ni-

nihil, nec quod ad nomen, de eo lapide & fungo in Collectione librorum suorum, perpauci enim auctores mentionem ejus scriptis suis injecerunt, invenire possunt. Utere mecum hoc, Lector amice, vale & fave

Tuo

Dabam è Museo Guel-
pherb. d. 8t. April.
1728.

BRÜCKMANNO. D.

MAR-

MARCI AURELII
SEVERINI

Ad Cl. D.

MICHAELEM RUPERTVM BESLERVM
ARCHIATRUM NORIMBERGENSEM

EPISTOLA

DE LAPIDE FUNGIFERO.

Non injuriâ, quantum video, Cl. Michaël Ruperte Beslere, curiosa tuum incescit animum cupido noscendi, quæ natura fit Lapidis cujusdam, qui suâ quasi alvo fœcunda teneras & perennes, nec non edendo probatas edit cartilagineas & orbiculatas placentulas, quas Fungos appellamus.

Prudens & digna Philosopho admiratio, & digna de lapide Fungifero inquisitio.

A

Sci-

Scitum & insolentem naturæ lusum, miram & incomparabilem metamorphoseos speciem, quam neque in suis memorandam reliquisset, si novisset, Ovidius: verum inter primas & nobilissimas fortasse recensuisset. Nam quid illud est profectò, squaleus & aridum corpus naturâ madidum germen educere, solidam & densam massam levem & raram, qualis certè Fungæa est, substantiam exprimere? item de fatua & inepta gleba gustu suavem & commodam escam efferri? Denique quid illud est, de informi montis cuiusdam segmento conformatum in pilei modum prodire concrementum? Unde igitur, & quibus venarum ductibus, quo motore, vel quo conformatore proveniant in dies nobis ante notata foetabula? Hæc quippe singula citra nonnullam admirationem fieri notarive non possunt. Quapropter & nos, tuos amicos, qui circa Fungarios istos tractus versamur, Beslere sagacissime, qui pleraque referremus, quæstivisti. Nos verò Tibi pleraque etiam, quæ comperimus, ea de re enunciabimus gratuitò. Utinam autem aut naturam hanc penetrare, aut exactæ tuæ intelligentiæ satisfacere parte, non dico equidem omni, sed plurimâ queamus. Veruntamen certum illud est, si quæ nostra est animi sagacitas, si quæ ingenii perspicacitas ad res novas & reconditas acriter investigandas, hanc nos pari cum promptitudine cunctam Beslero nostro exposituros. Nec mora igitur, age, dicamus ad hunc modum. Lapis, quem vulgo Fungiferum appellant, tam oppidò obscuram, tamque retrusam naturam nactus est, ut ne etiam nomen unum apud

Non indigna recitatu Fungæa metamorphosis.

Scribendæ ratio.

Argumenti difficultas.

omnes retinuerit, aut uni tantum generi relatum fuerit. Aliis nempe volentibus Lyncurium, aliis Electrum, aliis Tuber Fungarium, aliis Lapidem Fungiferum: quæ suo nomina loco mox explicabimus. Interim multorum opiniones, & varias de ipso sententias, exponemus. Primus prodito Matthæus Silvaticus, qui in Pandectis scripsit hæc: *Lapis Lyncis apud Evacem fit de urina Lupi Cervarii micta, in montibus coagulata: qui in domo servatus generat optimos Fungos supra toto quolibet anno. Valet contra dolores stomachi, icteritiam, & fluxus ventris.* Silvatici pronuncia-
tio.

Secundus accedito Hermolaus Barbarus, qui in Corollario super Dioscorid. 698. scripta reliquit hæc: *Oritur & è saxo i. e. lapide Lyncurio, sive Lynceo vulgari voce dicto, Fungus admirabili naturâ. Præciditur hic in esum, & alius subnascitur anno toto. Pediculi pars relicta duratur in silicem: atque ita semper crescit lapis restibili fecunditate: nec credidimus antequam domi natos ita manducavimus.* Hermolaus
Barbarus

Hermolaum secutus videtur & Andreas Cæsalpinus, Romanus professor, qui lib. 2. de Metallicis cap. 45. *Lapis, ait, Lyncis apud Evacem fit ex urina Lyncis, qui vulgo Lupus Cervarius vocatur. Hæc micta in montibus coagulatur in lapidem, qui in domo servatus gignit optimos Fungos supra se toto anno. Valet contra dolorem stomachi, icteritiam, & fluxus ventris.* Andreas Cæsalpinus.

Dioscorides vanum putavit ex urina Lyncis Lyncurium appellatum fieri, sed Electrum esse. Cui consentire videtur Strabo lib. 4. Theophrastus tribuit Lyncurio Fungos ferre. Hodie Neapoli notissimus est lapis, qui domi asservatus, si irrigetur, Fungos

fert toto anno: de quo Hermolaus explicavit. Ad hos omnes non præteribitur Julius Cæsar Scaliger, qui in lib. exotericarum Exercitationum de Subtilitate ad Cardanum, Exercit. 87. lemmate inscripto de Lapide Fungifero scripsit hæc: *privata lapidis natura inter admirabiles referenda. Is apud Romanos magno in precio est. Unum vidimus Neapoli, quo in Regno tradunt inveniri. Crusta cassa est: ea terræ dodrante operta, aspersaque tepida irroratione quarto post die fungos edit.* Et Petrus Andreas Matthiolus in Comment. 78. lib. 4. Dioscor. scripsit hæc: *Neapoli inventi sunt Lapides, qui defossi, & in cellas vinarie translati, terra aliquantulum operti, & subinde aqua tepida inspersi, intra quatrimum fungos non ingratos procreant. Nos Romæ & Neapoli vidimus. Taceo quod & Philippus Ulstadius lib. de Sensibilibus cap, 33. paucis meminit, quod Neapoli ex quodam Lapide fungi generentur.* Ad nostræ gentis scriptores nunc venio, id est ad primum Janum Baptistam Portam *μεγαλογραφή*: qui cum in Lib. 10. suæ Villæ discrevisset genera Fungorum, tandem postremum ait: *è saxis nascitur: præciditur ad esum: alius subnascitur: sæpius novos producit restibili fecunditate: septem diebus conficitur: sexies in anno demetitur: terræ dodrante operitur Neapolim afferuntur ex Vesuvio monte Lapides, Abellinum ex Parthenio monte: in Apulia ex Gargano & altioribus montium partibus. Nam saxa, ubi semel produxisse vident, suffodiunt, & venum exportant. Nascuntur aliquando non pileati, sed turiones, ut asparagi & in ramos divisi.* His Portæ decretis subscripsit prompté Carolus Clusius in O-

Julius Cæsar Scalig.

Matthiolus.

Philippus Ulstadius.

Bapt. Porta.

Carolus Clusius,

pere Rariorum Plantarum, Tractatu, qui est de Fun- Carolus Clau-
 gis, authore illo δεια πάντων και παντάπασιν vocato. suis
 Qui rursus Porta & Lapidi Fungiferi meminit in lib.
 6. Phytognomonicōn cap. 26. dicens: *Fungus est in sa-*
xis nascens, ab aliquibus Lyncurius dictus, miro ex-
perimento frangendis calculis. Quippe umbra sicca- Fungi hujus
tus, contritus, potusque jejuno cum urina veteri ita petrigena
renes expurgat, ut nunquam in eis calculi regeneren- mira vis
tur: frequenter à nobis usque ad admirationem exper- lithotriba,
tum. Portæ succedit proximus Ferrandus Impera- Ferrandus
tus, qui cap. 5. quod est de Tuberibus Fungariis, sub- Imperatus.
didit: Sonoli Tartuffi di cibo più duri & più fibrosi, &
nella grandezza molteplici: onde se ne veggono al peso
di libre cento. Producono li Fonghi nella primavera,
& nell' autunno. Da alcuni si tengono sotterrati, ba-
gnandoli moderatamente per raccoglierne li Fonghi,
perciocche dall' humore soverchio s'ammarriscono. Et
cap. 6. quod est de Fungis pag. 73. eo proposito titulo
quod est de Fungo Petræo subnexuit hæc: Il Fongo in-
tiero, la cui testa dalla parte sottana hà partimento di
colore impagliato, ottimo á cibo.

Ita quidem isti omnes. Quorum priores Ex omnibus
 duo, Barbarus inquam & Cęsalpinus (porrò Sil- arbitris
 vaticum quid memorem?) cum minore, quàm quis prafe-
 nostri, laude (verbo absit invidia) rem exe- rendus.
 gerunt. Nimirum loci productioris testatio
 quantum favit proximis; tantumdem longinquos Testificatio
 absoluta rei notitia fefellisse potuit. Ferrandus potior pro-
 enim Imperatus etsi verè scopum non attigit; ximorum
 non tamen longè abiit ab una rei natura. Nos igitur incolarum
 pleniorum interdum addemus demonstratio-

nem, quam ætiologia ministraret; si prius tamen de Tuberibus Terræ concesseris ut dicamus. Horum admirabilis natura visa est Plinio lib. 19. cap. 2. tum quòd *αὐτομάτως* quidem, i. e. sponte ac sine femine nascantur: tum quòd nulla nedum radice vireant, sed neque fibris aut capillamentis nixa, præterquam circumdata, nec utique extuberante loco in quo gignuntur, aut rimas agente: neque ipsa terræ cohærent. Cortice includuntur, ut planè nec terram esse possimus dicere, nec aliud quàm terræ calum. Excedunt sæpe magnitudinem mali cotonei etiam librali pondere. Crescant, anne vitium id terræ (neque enim aliud intelligi potest) eâ protinus globetur magnitudine, qua futurum est; & vivantne, annon, haud faciliè arbitror intelligi posse. Putrescendi enim ratio communis est iis cum ligno. Lartio licinio Prætorio viro; jura reddenti in Hispania, Carthagine paucis his annis scimus accidisse, mordenti Tuber, ut deprehensus intus denarius primos dentes inflecteret. Quo manifestum erit terræ naturam in se globari: quod certum est ex iis, quæ nascuntur, & feri non possunt.

Admiranda hypothesis Plinii.

Plinii perplexitas.

Hæc quidem omnia Tuberum arcana Plinius non tam videtur ex natura interpretatus, quàm admiratus: ita nos intricavit potius quàm extricavit, Tuberum genus, causas, ortum, naturam veriùs memorando, quàm enarrando. Utinam igitur in tanta creandæ rei caligine, in tanta *τῆς φύματος* obscuritate lux aliqua affulserit nobis; ut satis causas describere queamus. Describemus autem hoc pacto. Porro mihi rectè fecisse videntur Antiqui, quorum pri-

Antiquo-

primus Homerus est, qui voluerunt, grandem cœ-
 litus á Jove & Superis adusque terram admissam
 catenam, quæ rursus ad superiora reflectatur: per
 hoc indicantes spectabile regimen â superioribus in
 inferiora, quorum optimi ductus ad supernorum
 provisionem referantur. Nullam enim sine cœle-
 stium illustratione fieri vel terris vel subtus procrea-
 tionem posse certum est. Indeque Arist. Lib. I. Me-
 teor. Cap. 2. pronunciavit, inferiorem hunc mun-
 dum contiguum debere superiorum lationibus, ut
 inde omnis virtus gubernetur. Hunc astrorum &
 cœli cum inferioribus consensum neque sub terris
 latitans natura præteriit. Verùm admirabilis & su-
 spicienda est cum maximè *συντιμωρία* in hanc sedem:
 quæ constat sanè fontium scatebris, metallorum
 thesauris, lapidibus multigenis, radicibus altè pe-
 netrantibus, bestiolis *ὄρυκτοῖς* i. e. fossilibus vocatis pi-
 scibus animalibus denique pluriformibus, & nullà
 luce gaudentibus, ad summam creatis viventibus
 aut non viventibus corporibus variis. Inter quæ
 Tubera & Misy historiæ nostræ portio sunt. Qui-
 bus Tuberibus privatim credidit antiquitas (inquit
 Marcellus Virgilius in Dioscoridem) cognationem
 aliquam cum cœlo esse: nec nisi tonante Jove na-
 sci. Quod Satyrographus bellè notavit, dicens:

*rum & Ho-
meri my-
thologia.*

Misy.

*Tuberum
ex calis
haustus.*

& facient optata tonitrua cœnas

Majores.

Quamquam tonitruorum haud est verè producere
 Tubera isthæc, verùm causas productrices secum
 quasi convehere, & convehi demonstrare, si quispi-
 am interim hæc rectè norit agnoscere. Nimirum
 fre-

frequentibus nubium complosionibus aëre plurimum diffracto, deciduis affatim imbribus terrâ non irrigatâ quàm gravidatâ, (Plutarcho Convival. 4.) variis ventorum flatibus internè externè mundo inferiore commoto, corporum humores spiritusque omnes subinde cientur, ac nova rebus temperamenta indantur oportet, fiatque ut singula gestiant in generationem. Quo non miremur, ro-
 ris matutini lento guttatu gratiorem ac suaviorem herbam pecoribus adlescere. Magis miremur Iridis, alioquin *Ἰαυμαντιάδε* suapta naturâ mirandæ conflexo in terras arcu jacentem omnem plagam divino quodam halitu compleri. Cui, sicut ait Virgilius, comparari suavitas nulla possit. Hac igitur, quam modò descripsimus, per tonitrua corruscantia, per imbres ingruentes, per flatus irruentes, per Jovem fulminantem factâ mundi quassatione, factâque mutuâ caloris & frigoris collisione, non quati, & non commoveri undique terra non potest. Quæ verò intra terram sunt, itemque novum sui modum motumque concipiant necesse est: sic ut continuò modificatus humor genitali jam cœstro excitetur, & spiritu vivifico occupetur. Est hic materiæ apparatus permagni quidem ad generationem momenti: verùm nonnihil detrimenti patietur, nisi ad hunc omnem naturæ apparatus accedat à natura tantopere ætheris afflatus, ac Solis *Ἡλιου* radius. Cujus vis, ne vivam, exprimi si potest quàm plenè vivificet, vegetetque omnia: præsertim cum ad binas Zodiaci sedes & puncta, ut loquuntur, confederit: terrasque de binis

*Admiranda
Iridis cœlestis ἐπι-
Φανία.*

*Marcel.
Virg. dictum.
Dictorum complexio.*

*Solis accessus necessarius.
Solis stationes præstantissima.*

nis his quasi speculis prospexerit: quæ sunt videlicet Tauri & Libræ stationes. Quarum quæ Taurina longè potior est aptissima, mehercules, & splendidissima regio: qua consistens optimus Planeta terras fœcundat inexplicabilibus planè modis. Sed hoc tamen explicare nixus est ornatissimus Petrarca per hoc suæ linguæ poëmation.

Franc. Petrarca de Tuberic. professio.

*Quando il Pianeta, che distingue l'hore,
Ad albergar col Tauro si ritorna,
Cade virtù da l'infammate corna,
Che ve ste il Mondo di novel colore.
Et non pur quel, che s' apre à noi di fuore,
Le rive e i colli di fioretti adorna,
Ma dentro, dove giammai non s'aggiorna
Gravidosa di se il terrestre humore:
Onde tal frutto & simile si colga.
Così costei che tra le donne è un sole
In me movendo de begli occhi i rai,
Cria d'amor pensieri, atti, e parole:
Ma come ch' ella li governa e volga,
Primavera per me pur non è mai.*

Egregiè quidem Tuscus Poëta. Qui tamen utinam adjecisset pleraque nobiliorem effectorem indicantia, cujus fortassis notitia desideratur; magno nos certè labore levasset, atque operæ precium quoque maximum fecisset. Verùm quia cunctas naturæ subtilitates plenè non exequuntur Poëtæ, nisi se physicos, ut Empedocles & Lucretius, ex toto profiteantur, quemadmodum Vida & Castelvetrus nobis aperuerunt in Poëticis; propterea nos, quibus sua & constituta hæc est professio, profundiore hac &

Poetarum in physicis mutila ἐπιμνησθε.

tota causarum differtatione non abstinebimus, sed illam exordiemur. Missis nonnullorum opinionibus, quæ referuntur ab Alphonso Ciccarello Mævenate Libro *de Tuberibus* Cap. 5. primùm cum Hieronymo Cardano, qui in operis *Subtilitate* Julio Cæsare Scaligero interprete in Exercit. 180. visus est censuisse è nivibus à calore putrido colliquatis secerni terrenum humidum, quo Tubera progignantur. Quamquam hæc meo quidem iudicio haud Cardani fuit opinio: verùm huic adscripta. Adscripsit, inquam, hanc Scaliger nescio quo animi furore instigatus ac juratus adversarius generationem Tuberis Cardano, qui neque per somnium, Juppiter, isthanc rem novit. Injuria autem sic liquido & contumelia sic iniquè inusta est Cardano, ut à bono quocunque viro & æquitatis studioso non videatur sustinenda. Et eo ampliùs, quòd cum ironia & improbis dictariis commissa est injusta animadversio. Nostrum igitur esto, Beslere, reut expensâ πολυμαθῆ τὸν ἀνδρα vindicemus: qui Lib. 9. *Subtilitatum* hæc proposuit conceptis suis verbis: *Putredo etiam, ut dixi, omnis calida est; ob id Tubera nascentia nives in directo superstantes colliquant. calor enim putridus, dum terreum quoddam humidum secernit, radices gignit sine germine, quæ Tubera vocatur. Contraria ratione cum frigidam & humidam tenuemque materiam concoquit, germina sine radicibus emittit, quæ Fungos vocamus.* Hæc ille. In quorum ambitu omni vides subtilium scriptorem nihil meminisse generationis Tuberum; verùm attigisse solùm partim propriam putredinis naturam, quæ est

*De causis
Tuberum
Scaligeri
professio.*

*Cardano per
Scaligerum
imposita in-
juria.*

*Ab improbo-
rum contum-
elia vin-
dicandi vi-
ri innocen-
tes.*

*Cardani
propositio
expensa.*

calida, atque halitu caloris putridi dissolvit nives incumbentes, partim philosophatum de diorasi interbulbum Tuberis & umbellam Fungi. Tubera verò tantum abest ut in se ipsa nivium recipiant actum Cardano; ut hæc ipsa sint, quæ nives commoveant & dissolvant. Hæc quidem apertis verbis & illustri oratione complexus est Cardanus. Ad certitudinem autem & integritatem sermonis quid quæso desiderabitur, quando difficilis interpretator ambigua hæc verba & incommodam dixit orationem? Item quæso quid ironice subsannatum? quod acutè constituerit Cardanus cum natura, ut ex crassa materia radicem & minus crassa minùs item crassum videlicet stipitem procreârit? Tertio, quæso subtilem Æstimatorem eo quo Cardani verbo è liquefactis nivibus fieri Tubera primum intellexit? Imò nos primum per Scaligerum è liquatis nivibus fieri Tubera intelleximus. Ex Cardano ego Severinus, & Alphonsus Ciccarella, scriptor Tuberum primus capp. 5. & 10. facile intelligimus, caloris putridi halitibus fieri, ut nives dissolvantur, & parùm diu cohæreant, ubi Tubera considerunt. *Nimirum*, inquit idem Ciccarella eodem cap. 10. sub finem: *ova cruda, posita per diem naturalem inter Tubera, adeo eorum odore saporifico imbuuntur, ut vix comedi possint. Et hoc profluit ex eorum calida temperatura, ex qua effumat vapor ille calidus, qui propter ejus partes tenues & calidas ova penetrat &c.* Ubi verò Scaliger argumentatur, quòd frigore nihil ineptius ad generationem: & deinde, quòd in Hispania, ubi rarissima ac minima frigora, in Aphrica, ubi nullum frigus, nullæ nives, plurima, maxi-

Vacuis & Scaligeri calumniis Cardanus.

Ironia Scaligeri crassa.

Experimentum Ciccarelli.

ma, optima Tubera generantur; ubi, inquam, hæc objectat? cum umbris & cum sua phantasia videtur maximus homo colluctari. Cum umbris quoque colluctatur i. e. vaniloquè & supervacuè argumentatur, memorans Plinium haud ex nivibus, sed imbribus ac tonitribus dixisse Tuberum proventum uberiorem. Candidus autem si velit esse Scaliger & ingenuus, qualis ut sit, virum generosum decet; non accipiet, ut sonant, Cardani verba: quibus propositum est: sine radicibus stipites oriri Fungorum. Nimirum sine radice corpori proportionem respondente voluit nasci Fungos, non sine omni radice. Porro si femine Fungi gaudent, ut eruditissimus Porta demonstravit, & radicis quoque non erunt expertes: & non expertes profectò perhibet Cardanus. At Cardanomaestix, qui verborum ambiguitatem & inconditam orationem accusavit in æmulo suo, videat, oro, quàm ambigua sint verba, quàm incondita oratio sua, qui dixit; *Fungi verò vel sine radice videntur, vel etiam sunt, nisi vetustissimi.* Quantæ enim in his paucis ambages, quàm multa obscuritas, nemo non agnoscit. Quoniam verò neque perspicitur hic Scaligeri consilium aut sensus, nec quò verba dirigantur, aut quid tum omnis oratio tum hujus particulæ conficiant, hanc ego rem in silentio transigam, imò cætera multa. Nam nolim equidem Scaligeri censor videri, qui Cardani censor ita efflictim gavisus est esse. Illud tamen hic adnotare velim & monuerim hoc exemplo, ut viderint edocti omnes, Subtilitatum Subtilis accusator ne qualis in hac una re fuit, talis & in cæteris se gesserit omnibus plerisque. Sed nos ad

*Cum umbris
Scaliger col-
luctatur.*

*Cardani
verba min⁹
candidè
Scaligero
accepta.*

*Radices
Fungis non
ex toto ab-
negata Car-
dano,*

*Crimine ab
uno suspect⁹
Scaliger &
aliorum
multorum,*

in-

institutum sermonem nostrum redeamus. Monstratum à nobis est in Libro de Viperæ Natura, Veneno, Medicina, qui *Vipera Pythia* inscriptus est, spiritum fermentatorem summo conditoris consilio & providentiâ, totâ rerum, quæ sub luna est, universitate diffusum, Mercurio relatum Hermeticorum *Σαυματρεγόν*, omnifabrum, incrementi largitorem, perfectorem, conservatorem, amplificatorem: nempe penetrandi vi, agendi celeritate & vehementia, functionum varietate præstabilem medium aut ambiguum inter primas energeticas qualitates, & harum compotem utrarumque caloris decantati vires longè exuberantem, *αυτοκίνητον καὶ ἐνεργῶντα* sui cuiusque receptaculi: cuius spiritus præcipuum est inquiete donati perpetua hanc aliis implacide excitare, neque cuiquam *ἀδοξίβως καὶ ἀπραγμόνως* adstare: ob id acoris assidui inctructum ministerio: quod facultatis & dignitatis est argumentum, non putredinis derivamentum. Hujus omnem summam & rationem fusè exposuit Petrus Castellus, amicus noster, & Naturæ consultus maximus in 4. & 5. suarum *Epistolarum* Tomi primi. Neque enim hoc loco nos spiritus *παντοκράτορος* plenam & amplam demonstrationem describere vel necessum est, vel epistolæ breve præscriptum permittit. Dicam tantummodo de suo circa Tuber ergastirio. Spiritus hic cælo demissus, & tenuitate sua sub terras transmissus, in humentem pinguemque terræ portionem insinuatus per acorem, qui comes suus & minister est, rapit ab arenti terræ portione, in unum cogit & contrahit abreptum per fermentum suum quoddam in globum

*Spiritus
fermentatoris vis
summa.*

*Spiritus
fermentatoris proprietatis præclara.*

*Acor assiduus spiritus
ἐννωδῆς.*

bum à Plinio notatum conformat, spirituque afflatum suo vivam & vegetam reddit in eam, quæ Tuberi visitur, formam. Conceptam benè sententiam nescio verbis expresserim aut explicarim. Tantùm illud mihi persuasum est, indicata hac ratione facile & omnem Plinio admirandi causam ademtam & singulis admirationis suæ capitibus satisfactum iri. Primùm enim spontaneus exortus nihil mentem angit: quando non per se Tuber, sed altissimi fatoris ministerio prodit in lucem. Seminis autem necessitas nulla est, defectum hunc supplantibus ejus viribus, fatore τῷ κυρίῳ per Hippocratem Lib. de Flatib. vocato. Quamquam & his inesse semen prodit Jo. Bapt. Porta Lib. 6. Phytognomonicon cap. 2. per hæc: *è Fungis semen perbelle collegimus exiguum & nigrum in oblongis præsepiolis vel liris latens, è pediculo ad pilei circumferentiam protensis: & præcipuè ex illis, qui è saxo proveniunt: ubi decedente semine perenni feracitate seritur, & pullulat.* Falso igitur Porphyrius Deorum filios Fungos & Tubera dixit, quod sine semine provenirent. Sic in Tuberum corticibus, ut in cupressi pilulis, nigrum etiam latet semen. Ob id in silvis, ubi sæpius prodierint & computruerint, semper proveniunt, & locis ubi corticum lotura vel cortices projiciuntur sæpe nata vidimus. Nec desunt ex antiquis, qui sementicia origine nasci crediderunt. Sed non operæ precium duximus omnia profequi. Quapropter consultò omittimus, cum præsertim in memoria nunc alia non habeamus. Aliter quoque responderis cum Athenæo Deipnosophistῶn Lib. 2. quo de Tuberibus differente, *Sunt, inquit, qui è semi-*

Satis fit unice Plinio nostra via.

Fungis semina esse compertum Porta: item τῷ ἐμπροσθεν.

Fungis male Deorum filii.

Ex Athenæo producta ratio nostra.

ne ortus sui principum habere opinentur: deinde subdit: in Mitylenæorum quidem littore non antea gigni memorant, quàm imbrè copioso semen deferatur à Tiaris: loci id nomen, in quo multa generantur. Athenæum vero sequutus Hieronymus Cardanus lib. 2. de San. tuen. cap. 43. *Tuber*, ait, in aliquibus regionibus, veluti Mitylenis, etiam seritur, & irrigatur: ut non dubium sit illa augeri, Terra enim extuberat, scinditurque ut quidam dicunt. At neque radix ulla desiderabitur viventi, cujus tota substantia radix est, Joanne Costæo testante Lib. 1. de Univers. Stirp. Nat. cap. 10. sicut Fungorum una superficies spectatur. Quid, quod crassitudine ac pinguitudine sua vivit in annum, tantum si in uero matris suæ sinu foveatur & conservetur nativo? Sic quod terræ cohæreat alendo necessum non fuit: quemadmodum neque etiam necessum est herbæ Aloës, Scillæ, Pancratio, & aliis plerisque stirpibus, etiam extra foveatis terræ complexum viventibus. Quid, quod neque exploratè contenderit quispiam, neque certò negaverit radices omnes fungifero. Quandoquidem & breviculæ radices ac fibræ nonnullæ capillares dependentes à corpore isthoc extant, si rectè adverteris. At neque aliter fieri potest: si quidem hæc terræ germina vivere demus. Qui vivant enim, è terra nisi trahant? aut qui sine radicibus ullis aut harum fibris trahant? Quam & Cardanus attigit rationem lib. 2. de San. tuen. cap. 45. *Nascuntur*, inquit de Fungis agens, *sepultis lapidibus quibusdam latis mensarum modo, quos in Samnitico agro inveniunt, quatuor digitorum altitudine sub terra: inde aqua inspersa intra quatuor di-*

*Tuberis
substantia
totaradix.*

*Auxesis ad
confirmati-
onem.*

es abundant in nemoribus, & celerem ortum habent. Calore enim indigent sicciore, ob id lapides illos exusti quippiam habere convenit. Præceptum enim Fungorum generatio, ac quasi absque radice, nihil enim sine ea. Si enim alimentum trahit, si vivat, aut augetur: etiamsi non vivat, a terra trahit. Oportet autem id, quod trahit, & a quo trahit conjunctum esse. Pars autem quæ jungitur, radix est. Hæc Cardanus. Per quod validum argumentum apparet, minus rectè sensisse Plinium, quòd nulla nedum radici, sed neque fibris aut capillamentis nitantur hæc prægnantis terræ foetabula. Non extuberat, nec rimas agit locus, in quo gignuntur, quia suavior est hæc Tuberis concretio atque eductio per divinam opificis manum, quàm ut aut verrucas terram recipere, aut disrupti lateribus oportuerit. Quamquam & hiare terram, qua sub concreta Tubera fuerint, observatorum plerique testantur, & Imperatus. Quod ad extremum corporis habitum: laxa non fuerunt, cortice vel friabili, ut terrestris omnino portio viderentur. Siquidem transmutata per vim fermentatoris maximi terra callo quodam sunt obducta; quòd omnium natura constantium commune sit duriore integri tegmine ad sui *δευπσάθειαν* & conservationem. Credidit Plinius Tubera *terræ vitium*: quod *strumam* interpretatus videtur Marcellus Virgilius; *Terræ* dixit *Lepram* Georgius Pictorius in 3. de San. tuen. Dialogo. Sed nihilominus mihi magna videtur rei dignitas & perfectio: quæ *ἐντελέχεια* spiritûs *ζημώδους* vi visitur. Sic aliud quàm vitium, quod opinabatur Plinius, Virgili-

Rimas & verrucas qui non commoveant Tubera terre.

De cortice philosophatio.

Terræ vitium Tubera non sunt.

lius, & Pictorius, intelligi potest. Falsum ergo, quòd communis cum ligno putrescenti materia fa-
cessat in Tuber. Quippe cum morbus lignæ par-
ti marcor is sit; est perfectio & nova Tuberis di-
gnitas formari raptim in eam formam & rationem,
quam dixi, plus quàm Dædaleá spiritûs architecta-
tione.

*Tuberib.
non qui Li-
gnorum
communis
est marcor.*

Vivant, an non vivant, quærit ambigitque Plini-
us. Sed nos vegetalem vitalemque sine controver-
siæ metu sentimus: ad annum tamen ævum ejus o-
mne constitutum est, tum ex ipso Plinio, tum ex A-
thenæo. Aristoteles etiam lib. 2. de Plant. cap. 1. &
lib. 4. de Part. animal. cap. 5. Theoph. lib. 8. de Hist.
Plant. cap. 1. & 9. Diosc. lib. 2. Medicæ Mater. cap. 139.
& lib. 4. cap. 78. & Gal. lib. 8. Simpl. Tubera in Stirpi-
um genere censuerunt. Quod etiam ostenditur,
quia quæ per sese auferunt atque excrescunt, hæc
vivere sunt comparata: atqui Tubera per sese, i. e.
accreto conversoque in sui naturam alimento, qua-
qua velis dimensa, excrescunt. Præterea, Baptista
Porta authore, Tubera emittunt ex se turiones, qua-
les asparagi sunt. Scaliger verò testis est de Tubere
cum unico folio: quod ostentare potuit plerisque o-
mnibus in museo asservatum suo. Denique quem-
admodum Spongiæ marinæ post animantis non
commeritam absolutam vivendi rationem suâ non
carent vitâ; ad eum fermè modum Tubera post legi-
timas plantas neq; ipsa desiderant plantarum vitam.

*Vegetale
Tuber est
extra con-
troversiam.*

Protinus globetur eâ magnitudine, qua futurum
est, difficile non videtur spectanti vires cumulatissi-
mas & actionem citissimam valentissimamque spiri-
tûs effectoris, qui massam omnem uno simul actu
fer-

*Moles Tu-
berum non
adeo mi-
randa, si
vim effe-
ctricem*

*Spiritus
Σημώδεις
Species.*

*Concreta ut
ἐτερογένη
cum Tuberibus
corpore.*

fermentando, & abstrahere materiam, & conglobare, & incremento suo statim donare, & obducere, & perficere simul semelque valet. Quo fit, ut non miremur sexaginta usque libras pependisse Tubera. Lartio Licinio Prætorio viro, ut Plinius lib. 19. cap. 2. refert; mordenti Tuber, deprehensus sub dentibus est denarius. Ferrando vero Imperato lapilli concreti sunt observati: ea de causa eoque principio, quod spiritus fermentator per festinationem, & cæco interdum consilio agens, fermentando simul materias abripuit, atque adeo heterogenem radicem fecit. Ita admirationem omnem, si æquo animo ferat, exhausimus Plinio: ita quæ Tuberum sit procreatio naturaque omnis brevi per cunctas ferme causas ostendimus. Sublatiore autem aliquanto ratione quasi sensui propinquiorem definitionem requiras: hac nulla melior, quam quæ producta est à Cl. Fortunio Liceto, Philosopho tempestatibus nostræ summo lib. 3. de Sponte nascentibus. capp. 3. 4. 5. eo maxime legenda, quod monstrat acutissime syngeneam & univocam hanc procreationem esse. Præstat nunc Tuberosi corporis partitiones & observationes, quæ nobis extant, expromere. Primum autem à Ferdinando Ponzetto Cardinali Lib. 2. de Veneris cap. 23. prodita sunt hæc. Tubera similiter vocata tantum ea, quæ sunt veluti radices absque stipite; distinguntur à prædictis Fungis colore, figurâ, & modo substantiæ: nec sunt adeo frigida & humida: & meliora habent medullam solidam & altam, & nascuntur in locis solitis producere incolomia, & præcipue arenosis. Quæ verò habent medullam tendentem ad opacitatem sunt humidiora.

*Discreta
Fungis
Tubera.*

Optima.

*Locus
pro-
prius.*

Interim amicus quidam meus, cui Mutio Caponefco nomen, Asclepiada Samnîs, has mihi suas Tuberum observationes fecit communes. Proveniunt, inquit, in Samnio prope Nursiæ civitatem atq; etiam aliis ejusdem agri locis petrorsis & montosis terna genera Tuberum, quæ vulgo *Tartuffi* dicuntur. Alia quidem istorum sunt globosa, inæqualia: externè coloris nigri, cum cortice prope membranæo, quibusdam distincta ductibus exilium venularum, internè verò subruffi; gustu suaviora, quàm reliqua. Alia sunt etiamnum globosa, sed non ut priora, sic inæqualia, cortice donata coloris inter album & nigrum medii: intrinsecus autem totâ sui substantiâ sunt alba: quæ quidem edendo sunt, licet non ita suavia gustu. Plurimum autem reperiuntur in vineis, transplantanda ceparum alliorumq; modo. Alia denique nascuntur in campis, ambitu minora, ovorum non excedentia magnitudinem columbinorum, munita per interiorem faciem amiculo nigro: substantiâ internè candidâ, quæ cocta igne redditur opacior, & fuscidula, est autem his externa facies æqualis figuræ ovi: gratissimus sapor: neque deest radícula, qua succum è terra trahant suum. His educitur & suo tempore quidam flos sambucino similis. Dulcis hic triplex est pastus suis, rostro sagaci perpetim hæc hinc inde quærantibus. Hæc de Tuberibus nostratibus brevi Caponefco relatore.

Tuberum genera terna.

I.

II.

III.

Verùm aliter Alphonso Ciccarello Lib. de Tuberibus. cap. 4. Tuberum genera describuntur quaterna. Nam aliqua sunt subruffa, nigro cortice, gustu injucunda. Alia sunt candida, nigro cortice, insipida.

Tubera Ciccarello quaterna.

da. Tertia sunt cinerea, nigro cortice, & aliis sapidiora. Et alia sunt nigra, cortice item nigro, & crispo, aromatica, sapore dulci, & admodum sapido, cæteris præstantiora: quæ magnatibus maximo opere in cœnis expetuntur. Hæc primo Mævenas auctor: qui mox, quasi se correcto, professus est unum Tuberum esse genus: quod sic placitum Dioscoridi, Galeno, Oribasio, Aëtio, Paulo, Rufo, Aretæo, Razzæ, Avicennæ, atque aliis.

Jacob. Veckerus de Tuberib.

Cæterum à Jacobo Veckero in Medica Syntaxi ætiologicè collectæ sunt hæc Tuberum notiones

1. *Frigida sunt & insipida.*
2. *Aqueum præstant alimentum: crassius autem quam Cucurbita.*
3. *Sunt succi boni Galeno.*
4. *Melancholici succi Avicennæ.*
5. *Facile corrumpuntur in ventriculo.*
6. *Ægrè concoquuntur.*
7. *Colicam pariunt.*
8. *Venerem excitant.*

*Tubera eduntur elixa in aqua & sale brevi tempore: deinde abjecta aqua priore rursus in aliam calidam translata, additis oleo, butyro, pipere, zinzibere, & pauco aceto. Nec alia de his iste. Multo plura Ciccarellus in suo de Tuberibus Opusculo cap. 8. 10. 12. 13. 14. atque aliis. Tradidit & de Tuberum natura, & præparatione gallice des Ruffes; sed falsò de Tribulis inscripto cap. 10. lib. 5. de alimentis Jac. Fontanus hisce verbis: *Albis præferuntur nigri, si magni sint, inæqualem habent corticem, & durum, sintque recentes, & naturalis odoris adhuc participes, calidi sunt, & humidi in secundo omnibus juris generibus facile admiscen-**

scentur: cocti, & crudi possunt comedi, sed non laudatur eorum sapor. Multum gignunt seminis, licet alimentum, quod ex ipsis provenit, terrestre sit, multos flatus gignat & succi melancholici magnum provenitum. Nervis, capiti stomachoque nocent, & oris fœtorem inducunt, ex nimio eorum usu Epilepsia oritur, & Paralysis. Ut hæ noxæ corrigantur, lavari debent vino tum coqui sub cineribus, & bene mundati cum oleo, pipere, sale, limonum succo, aut auranciorum, possunt etiam coqui in pingui iusculo cum paucis cinnamomi, comedi debent sub finem pastus, vinum purum superbibendo. Ita Fontanus: nunc postremum, qui fuerat à principibus primus quasi, perorantem plenissime ponemus Simeonem Sethi, qui in libro de Cibariis facultatibus scripta reliquit hæc: *Tubera* (τὰ ὕδενα) frigida sunt secundo gradu, humorem crudum gignunt, mali sunt succi, permultique eorum nimio usu colicos morbos, & Epilepsiam, & Apoplexiam nacti sunt. Oportet ergo antequam coquantur accurate, diligenterque curare, aquaque per aliquot horas madefacere, mox sale, Origano, rutaque in aqua coquere, cocta condire oleo, thymbra, pipere, & Garo. Horum frequentior usus colicos inducit morbos, & coquendi difficultatem; sicca autem si edantur, nocentiora sunt, difficiliusque concoctionis.

Hæc de coquinaria Tuberum conditura. Cæterum ex Medicinali suo quopiam Apparatu. En Tibi Serapium de Tuberibus Leonhardi Floravanti Bononiensis Lib. 2. Physices cap. 10. descriptum.

Tubera sunt germina quædam terræ, quæ cyclaminis modo & figura producuntur: natura calidiora, & stomacho amica: cujus imbecillitati bellè confu-

*Syrupus è
Tuberibus.*

lunt : lotium cient, calculos atterunt renum atq; alia pleraque commoda coctioni inducunt. Ejus Serapii conficiendi modus certè non operosus hic est.

*Syrupi è
Tuberibus
vires.*

Tuberum suo cortice liberatorum libræ ad manus funto quaternæ. Melissæ libra. Cardui Benedicti libræ octonæ. Ferveant in aquæ s. q. dum residuæ sint libræ ternæ : quæ primùm colo demissa, valida manu mox expressa, tertio postquam resederint, pittaciolo, ut moris est, destillata servantur in syrupum, quorum in singulas libras addito Aquæ stillatitiæ Mellis drachmam, spiritûs vini unciam mediam. Condituntur moscho & aqua rosacea quanta videbitur. Quæ quidem conditura difficilè corrumpitur: quandoquidem Tuberis natura illa est, ut acorem non sentiat. Remedio est Syrupus cunctis penè malis interiorum partium. Corrigit harum intemperaturas, sanguinem reddit purum, venerem excitat, aliisque facultatibus pollet, per quas in Hispania & Regis Catholici aula memini me curasse valetudines longè gravissimas. Potui sumitur syrupus unciis binis calidiusculus: quo sumpto deinde non priùs pransurus est homo, quàm elapsis horis quaternis: nec usui sunt edulia humentiora, aut putredini obnoxia, ut quæ vim hebetant medicamento. Quòd si ipsum catharticum fortè fortuna parare vel sudorificum libuisset; utrumque equidem facilè præstare consuevi per hunc modum. Catharticum quidem feci Senæ foliis Polypodio vino decoctis & commixtis. Cum autem medicaminis usus est, potabitur calidus unciis binis: cui si in strato quiescens horis duabus indormiverit homo, fatius sibi faciet. Adhibitus autem plusculis diebus abolet dolores, ulcera, scabiem, & plerasque ali-

alias in commodas affectiones. Ad summum autem Tuberis proprium illud est, sedare malas omnes corporis immutationes, valetudinem inducere meliorem. Hæc ille,

Superfunt ab his Ferrandi Imperati singulares ob-

*Ferrandi
Imperati
de Tuberi-
bus professio
recitanda.*

servationes: quas equidem conceptis suis verbis, nec ulla parte immutatis, quæ vernaculo, sed selecto sermone fuere conscripta, recitabo. Porro par & utrumque mirificum in his compendium & absolutio. *Gli Tartuffi, dicit ipse, sono vegetali, di forma globosa ineguali, generati sotto la corteccia della terra, di sostanza callosa, tenera, atta a nutrire. Nascono in luoghi arenosi, & tra le sterpi. Li nostrati crescono per lo piu in grossezza di melo con corteccia nera, ruvida, & rimosa. La sostanza di dentro è di color latteo, & sono communemente grati al gusto. Sono altri Tartuffi, che altroue nascono, di superficie liscia, pallidi più piccioli, ma al gusto sciapiti. Alcuni se ne ritrouano, che contengono entro di se arena, & brecciuole, ò altra materia. Il che loro auuiene, perche il principio della loro generatione è l'humore, che pigliando consistenza sopra di tal materia dopo di ciò cresce. Cognosconsi li luoghi, oue siano concreati li Tartuffi dalle rime, che iui fa la superficie della terra.* Hæc ille glossemate nostrate.

Quibus alterum adde indicium per me Severinum, seu verius per Athenæum Lib. 2. Dipnosophistarum, Hydnohylli vocatæ herbæ, quæ supernascitur, quo substrata Tubera cognoscuntur. Quamquam hanc rem studiosè rimatus Carolus Avantius Rhodiginus Botanicus nostri seculi clariss. vix certi quicquam adinvenire quivit. Dubitavit verò aliquando ad me scribens vir solers, num tabula subsit. Cujus ego viri

*Athenæi Tu-
berum sub-
stratorum
indicium
Hydnohyll-
um.*

au-

auctoritate suadebar quoquo pacto. Verum hanc
 suspicionem sustulit Scaliger loco ante citato, scri-
 bens, servatum in suo sibi Musæo Tuber cum stipite
 & oblongo foliolo. Alterum indicium ex Alphonso
 Ciccarello Libro de Tuberibus Cap. undevigesimo :
 quòd super Tuberibus terra matre foëtis quædam ge-
 nera muscarum circumvolitare gaudent: seu vapo-
 ribus quidem allicientibus è calore putrido sublatis ;
 seu quòd putrescentis circa locum materiæ vapo-
 ræ altera pars in Tuberum procreationem abit: alte-
 ra est muscarum procreandarum materia. Hujus
 quoque loci est, quod cap. 15. retulit Ciccarellus, au-
 divisse se miram narrationem ex patre suo Claudio :
 se sæpius vidisse in agro Ceretano bajulum quen-
 dam solo visu Tubera adinvenisse. Itemque rusti-
 cum hominem quendam ductam suam rostro sagaci
 venata Tubera passim suffodere consuetam.

*Tuberum
 indicium
 Ciccarelli.*

*Solo visu
 cognitus
 Tuberum
 locus.*

*Sus Tuber-
 rib. inve-
 niendis
 dux.*

Venio nunc ad tuam, Beslere, postulationem: quæ
 de Lapide Fungifero per nos enarranda fuit: redeo-
 que ad Imperati modo recitata decreta. Quæ ipsa si
 conjunxeris his, quæ paulo superius ex ejusdem scri-
 ptis relata per nos fuerunt, apertissima apparebit to-
 ta sententia de Tubere Fungario, quam ipse profes-
 sus est. Quam quidem quicumque sequetur, declaret
 oportet prius (quoniam congener Tuberi ponitur
 Lapis Fungiferus) Tuberi ipsius genus analogum:
 quod primo quidem pertinet ad Tuber simpliciter
 dictum: mox vero ad Lapidem Fungiferum, qui
 certe vilioris & terrestrioris est ordinis: deinde o-
 portet, ut doceat, qua tandem necessitate Fungifera
 illa cartilago (genus nominabo cum Porta, Callo-
 sam dixit Imperatus) debeat in genus Tuberi refer-
 ri.

ri. Quam cum minimè exposuerit Imperatus; nos, qui successimus auditores, exponemus.

Causa, inquam, multiplex. Prima quidem alta & laxa, ut in quam minimè plura genera rerum ordines contrahantur. Secunda ratio propior & adstrictior: quia substantia videtur Tuberacea, nimirum collofa tum Plinio, tum ipsi Imperato. Hæc quidem simplex est hujus substantia. Cæterum est & his composita ex arenosa portione, quæ communis est utrisque corporibus. Tertia: quia respondet color externus maximè i. e. facies pulla aspera & rudis: nec non internus color, qui paucâ parte lacteus est, licet pullo altero terræ colore interstinctus. Ad hæc duritiei modus est medius inter durissimum & mollissimum. Nam neque durus est, ut Lapis, neque mollis, ut Fungus. Medius quoque inter terram & lignum modus. Adde, quòd rarius est utrisque corpus. Taceo, quòd vegetant utraque, & per semet excrescunt. Utraque sub prima terræ conduntur facie. Per hæc & alia fortasse pleraque plurimum consentire videntur Tuber simplex & Tuber Fungarium inter se. Hactenus hæc quidem Nostratium Scriptorum de Tuberibus opiniones fuisse: quas singulas ordinatim oportet expendi.

Primum autem Lyncurium, ut isti volunt, esse Fungiferum nostrum Phyma (*μυκητόφυμα* nos dicimus) quis diu patiat e nostris omnibus, qui scimus nostris in terris Lynces non extare, neque nasci, scimusque sic affatim *τοιαύτα μυκητόφύματα* provenire? Nam neque ad pervidendos Lynces lyncei oculi requiruntur: neque verum est in Ligurum oris copiosa esse Mycetophymata hæc: tantum

Nomenclatura per Imperatum imposita rationes omnes.

Respondentes Tuberculosis Tubercorum Fungiferorum rationes & modi.

*Adversus eos qui Lyncurium μυκητόφυμα νο-
luerunt.*

*Strabonis
credulitas,
Et receptio.*

*Fungi rese-
cti peduncu-
lum, in ma-
trice residu-
um, lapide-
scre, fal-
sum. Quam
quam A-
vantii do-
ctiss. obser-
vationi ad-
versum,
pluribus
experimen-
tis mihi
conpraban-
dum est ex-
actius.*

*Infirmum
Imperati
decretum
nova no-
stra obser-
vatione.*

*Alia obser-
vatio no-
stra.*

*spongia de-
scriptio.*

abest, ut hic crebri videntur Lynces : quod Strabo
prodiit, à falsis narratoribus, credo, doctus. Neque
etiam omnino verum, ἐκ τῆς μυκητοφύματῶ Fungi
partem pedicularem relictam in filicem, nisi extra
terram, durefcere: atque ita semper crescere Lapi-
dem restibili fœcunditate. Neque enim, quod tra-
dit Hermolaus, si de nostrate Mycetophymate, suas
in manus delato, sicut certè videtur, tradidit hic idem;
eam nos duritiem in reliquis Fungorum exfectorum
observavimus in quibusdam φυμομυκητοφόροις Horti
Camaldulensis. Verùm Imperati placita expendam-
us. Cujus quidem, ut pleraque omnia plurimum
suadere videantur ipsam naturæ specimen referen-
tia; nihilo tamen minus, si hoc mihi condanârint
Imperati manes, aliud ab his est, quod credere, ve-
riùs nominare debeamus. Nimirum adverti terræ
dodrante obrutum τῆς μυκητοφύματῶ molliusculum
contrectatu, quod eminebat tuberosorum excessu-
um: quorum exemta portio postquam in arido lo-
co servata fuit mihi, postridie forte recepta in ma-
nus, durata omnis lapidis formâ se obtulit, quod fa-
ctum est, posteaquam humor, à madore terræ indi-
tus, expirâisset in auras exfolutus.

Aliud etiam observavi: consitum in hortis unum
idemque μυκητόφυμα per Aquilonii venti flatus ri-
gentium conctatu, quod mox per Austrorum
afflatus cedentius digitis redditum est. Ita videli-
cet medium se exhibet utrique affectioni & duritiei
& mollitudinis: quam vicissim accipit pro vario
subeunte causarum incurfu: non aliter profectò,
quàm Spongia, quæ rimosis conceptaculis & mul-
tipliciter flexuosis anfractibus undique pervia novâ
qua-

quadam ratione vasculi miro naturæ artificio fabrefacti complexis in sese quacunq; sorte infinuati deciderint humores, ab horum quidem liquido lævore nonnullam primùm induit mollitudinem ac teneritatem. Verùm iisdem buccis pro volentis arbitrio elisis atque exhaustis arentem rursus adipiscitur formam, rigentemque quem amiserat, habitum restaurat. Hanc igitur hypotyposin, nuperum hoc mentis idolum, quæso Te, Beslere, sequamur: eamque non amplius *μυκητόφυμα*, verùm *σπογγομυκητόφυμα* genus hoc fœtabuli terreni Fungipari censeamus. Porrò huic nostræ novæ appellationi, præter hanc, quam dixi, ad durum & molle habitudinem æquam faverit corporis raritas prima, tum inæqualitas, tum color, tum alia, quæ mox subdidero; si modò quam hujus vegetabilis formam notavi, jam exponam. Corpus enim (quod plurimum fieri solitum est) cubicæ formæ terrâ suffossâ obrutum ad summum usque sed tamen extremâ aërem facie spectante, quæ tuberosa est, variè subnigra, maculis internè albicantibus aut cinereis, fungosâ & fibrosâ specie quadam ligni friabilis. Quali ad unguem denique forma descriptos vulgo circumferi fuetos se vidisse refert Andreas Cæsalpinus Lib. 2. de Metal. cap. 45. Præterea sapor & tactus mixtum quiddam ex ligno remollito, tum ex terreno pulvere coagmentum redolet. Quare hinc aspritudo, illinc molitudo offertur denti experimentum captanti.

Quod autem maximæ admirationi est, liquidò jam apparet hæc, de qua sermo, non abjecta & vilis compago terræ, vel extrementum, ut Costæo, in hac alioqui re minùs consulto, placuit, neq; natræ abor-

Σπογγομυκητόφους comprobationes.

Cæsalpino descripta σπογγομυκητόφουρου formæ eadem ferè, quæ nobis.

tum aut erratum; verum vegetabile corpus, nullo non studio curatum atque directum à Conditore, si-
 ve mentibus laboriosis exacuendis, five corporibus
 nostris fructuose alendis: quod sollicita tutatrix na-
 tura legitimo circumtegumento munivit: non tenui,
 quod offensa facili detereretur, sed crassiore & firmi-
 ore, per quod injuriis obsistere quiret. Ita scilicet
 istorum τῶ ἐναι provide cavit, ita usum spectavit opi-
 flex beata. Cæterum rugosam ei faciem indidit:
 quod factum credo una contrectationis & extensio-
 nis sua, qui σπόγγη est, commoditate ac necessitate.
 Præterea, quod amiculum si semel amittitur, ipsi sibi
 fossilis natura brevi restaurat, admirabile quoq; est.
 Fit autem subatrum hoc tegmen humoris portione,
 quæ extra suffusa fuerat, ab externo plurimum calo-
 re, ab intimo fortasse magis exhalatu exficcata.

Præter quas sunt & hæ observationes.

I. Primis quidem diebus surgit Fungus totus: secun-
 dis excrescit: tertiis consistit: quartis deinceps ne
 disperit quidem, sed quasi vietus obdurefcit sic, ut fi-
 at esui minùs idoneus.

II. Referunt autem observatores nonnulli probati,
 pediculi reliquias insigni tum instrui duritie. Quam
 rem ut non miremur, facit illud Ciccarelli cap. 17.
 Libri de Tuberibus adnotatum: Tuber pondo libra-
 rum LX. miraculo servatum, lignosum, & aridum e-
 vasisse. Quamquam illud huic generi extra terram
 posito advenire, minùs magna res videri debet, ut
 ante præmonui.

III. Incrementum ejus inter Fungos omnes enorme.
 Ex bipedali quippe substrato corpore pedali & am-
 plius latitudine venit umbella.

*Legimus
 huic fossibili
 tegments
 usus.*

*Color suba-
 ter hujus
 fossilis.*

Necessum est fomento matricem humido nutri-
re. Siquidem amens illa Fungeas altori tibi escas
fœneretur.

IV.

Educta enim de germana sua terra, nisi reffo
ampliter loco pristino, in quo sepelias universam, se-
pultamque contegas humo vel totam, vel tantum
non integram, singulos in dies irrigans aqua, fœtu-
ram haud tibi promittas.

V.

Est autem, ut cum minimè alitur, suo, ut dixi, hu-
mido privata contabescat, & extremè inarescat.

VI.

Sic coloris quandoque varietas oritur. Nam bene
lætis ac vegetis hisce fœtabulis junioribus fortasse
color est, qualis ab Imperato describitur, tuberaceus
videlicet: senioribus verò, aut negligenter cultis fæ-
culentus i.e. subrufescens & rancidulus i.e. ligni am-
plè corrupti color est. Quamquam sunt & qui ter-
rarum procreatricium diversitate, vel ligni, quod
putrescit, habitudine prima colores fieri vel hos vel
illos volunt.

Coloris va-
rietas unde.

Porrò Ruricularum est opinio, qua volunt ex con-
fectis particulatim Fagi segmentis, & diu vel humo-
re terræ vel imbre cœli computrefactis procreari per
silvas ejusmodi vegetalia, quod & cortici Populi vel
albæ vel nigræ particulatim conciso & fulcis stercora-
tis mandato fieri, scripsit in 2. quo de Populo Diosco-
rides. Quam quidem transmutationem ut Fago ad-
venire quemadmodum & Populo non dubitarim;
ita perpetuam hanc Mycetophymatis procreatio-
nem non concesserim planè. Verum hæc atque alia
pleraque ad pleniores & certiores nostras observa-
tiones servo.

Agrestium
opinio.

Observatio quoque nostra est: quodcunque aut

qualecunque fit hoc corporis (est autem meo quidem iudicio radix: non aliter sanè quàm Tuberi sola radicis forma tributa est,) siue longinquitate temporis, siue loci importunitate, siue aëris ambientis insolentia, siue nimio aquæ madore, siue alia quacunque inimicâ circumstantia corrumpi sic, ut digitis atterî, & luti, cui ferrugineus color sit, modo conformari queat, ita videlicet lenis, ita mollis, ac prope cerea putrefactu redditur suo, Quæ res ostendit scilicet haud Lapidis fossilis substantiam aut terream absolute. Talis quippe neutiquam corrumpi visa est: neq; corrumperetur præ summa sui ficcitate. Verum quia mador nonnullus inest, & σπογγοειδής i. e. molliusculum potius quàm lapideum est corpus, ad hunc modum luti formam acquirit putredine.

Verum enim vero illud addi oportet, hanc eandem ceream, seu dicam verius, lutiformem diathesin haud diu seruari: verum si diutulè digitis atteratur, molliusculum illud & figurare corpus minimis subinde momentis exarescere & in friabiles quasi arena- rum particulas faceffere. Adeo verum est scilicet inter duritiem & mollitudinem medium seu neutrum hoc vegetabile esse.

Verumtamen haud plurimum affundendum est humoris, ne nimium diffluens inde conteratur vividus ejusdem calor, & paulatim emoriatur.

Ad summam enim, ut Fungiferum edendis suis germinibus proficiat, ad victum ejusdem & vitam, qui sibi natura comparati sunt, spectare colentem oportet. Videris enim hos in silvis sub fagis & sub frondosis aliis arboribus, opacis videlicet locis ex arborum frondibus udo nativo maceratis ali, vigere, ger-
mi-

minare feliciter. Ad alia verò loca traductos non item: nisi quàm simillimæ sint sedes mutatæ.

Hac igitur naturæ norma propofita facile apparet procuranda eorum confervatio fitu locorum non a-
renti, fed pinguiufculo, qualis & Fungis omnibus communis eft: in opaco magis, quàm in aprico, fe-
clufo folis omni colluftrato, fub australi vel meridio-
nali ora potius, quam Septentrionis. Humor autem
quo nutriri debent hæc vegetalia potius intrinsecus,
quam extrinsecus, ipsis efto, h. e. cui genius ipfius fa-
veat, non cui reluctetur. Hæc quidem probabilis
nofta conjectura fuper hac re fuit; consentiens alio-
quin his, quæ rerum periti de cultu Fungiferi refoffi
confulti retulere. Cæterum quæfita rerum & tem-
poris occasione certiores ac potiores in dies observa-
tiones ejus rei comparare licebit.

Verum jam fatis de Fungi matrice dictum eft. *Fungi par-
tes tres.*
Nunc de Fungo ipfo pauca. Portio Fungiferi triplex.
Una, quæ fub terra, radix & fibræ colore pullo. Se-
cunda pedunculus albo luteus. Tertia Fungi umbel-
la. Singula describamus. Radix propemodum arbo- *Radix.*
refcentem proceffum refert. i. e. indivaricatum: fcis-
filis eft, & geniculata, ut Zinziberis Penæ, Iridis filve-
ftris Matth. Iridis, Chamæiridis, & Iridis Polyanthes.
Radicis extimæ fibræ funt veluti capillus tenuiffime,
ac variè implicate crispeque, quales ad unguem ftipi-
tis Oryzæ funt paleæ minutæ. Fungigermen pri-
mum & ftipes, fi plenis fuis numeris adoleverit, digi- *Stipes lon-
gus adultus.*
tali usque longitudine attollitur: infimo pediculo ni-
xus, quo magis terræ propinquat, gradatim tenuio-
re. Cui Fungo primum erumpenti vesicula major *Fungi pri-
mæ exortus.*
eft gemmæ vitis magnitudine, aut paulo majore:
quæ

*Fungus succus acidulus
sapor.*

Umbella.

quæ digitis compressa reddit humorem aquæ specie, saporis aciduli gustu. Est autem Fungus facie, quæ cælum spectat, umbilicata & levi: inferiori vero continenti serie distincta punctulis quam creberrimis & alveolis minutissimis: quorum diligentissimum quasi exsculptum observaveris non sine jucunditate nec sine formatoris Opificis admiratione. Quamquam hæc & τοῖς ξωπύροις communis est effigiatio. Asservatus in Assula Fungus sexto à decerptu die, suo ipsius madore resolutus emarcuit, liquata quidem umbella, non sic tabefacto pediculo Fungi proprio, solido spongiformi manente. Est autem esu non ignobili, licet callofiore, ut aiunt, manducatu. Hæc autem singula sunt observata in Spongofungifero, quod in Divi Martini Carthusiensis horto Munificentis. Antistes D. Joannes Baptista Bizantius meis his usibus curavit alendum.

*Novum aliud
judicium & de
Fungifero
sententia.*

Hactenus hæc nostra prior cura priorque meditatio fuit. Novum nunc sequitur examen ac castigatio ἢ παλιλογία: in qua probabiliorem, ac firmiorem fortasse sententiam de Fungea Matrice sum prolaturus. Et rectè quidem, ni me mea mens fallit, nominavi Fungeam: quando talem hujus substantiam declarant pleraque multa: quorum primum illud fuerit, quod Tuber hoc & τὸ Φύμα luculentam analogiam & sympathiam habet ad lignum i. e. ad arborem, quam hederæ more sequitur: amatque circa arbores, quæ sunt Ilices, Orni, Tiliæ, & Fagi, umbrosa cacumina, & opaca, principio fata, propagata, conversa, & ævo longo conservata. Adeo, inquam, ligno est analogum Fungiferum vegetale, ut multis imposuerit, volentibus, ex arboreis segmentis diu corruptis

Ratio I.

Ratio II.

genus hoc erumpere: deinde quod ligni putrescentis modo Fungum de sese edit & emittit: qua eadem putribili affectione & ortum Fungo communem habet. Præterea vel Imperati testimonio analogum est Tuberi. Quod Tuber ἀναλογεῖ καὶ ἀδελφιξεῖ pro confesso Fungis adeo, ut sub uno eodemque genere conjiçantur à Scribentibus: & jure merito quidem: cum complura habeantur in natura communia, quæ facile cuiquam ex relatis possunt apparere. Quid quod externa substantia vegetans, & in sobolem perpetuo gliscens odore, colore, sapore fatuo, videlicet contrectatu, germinibus denique prodit se Fungeam: idest molli quadam duritie, vel dura mollitie, quæ Cartilago est Portæ, Callus Imperato. Quoniam autem germina nominavi: una obducta Tuberi inter alias est particula, quæ crustam refert & ligni-formes Fungos in Tiliis & Fagis oboriri consuetos: qui humano postmodum opificio comparantur in fomites igneos: quos ξώπυρα Græci vocarunt. Refert etiam, ut adverti, substantia fibras venasq; Fungorum liquido sic, ut illud observanti non liceat ambigere de Fungi natura.

Ratio. III.

Ratio. IV.

Ratio V.

Ratio. VI.

Hactenus ex multis monstrata τῆ μυκητώδης corporis est idea: quod ipsum, quæso Te, cui satius ordini conferas & componas, quam Fungorum? Porrò si genera universa percurreris, non aliud porro videbitur, quam Fungus immerfus & obfitus solidiore compage corporis: hic μυκητοταφείς dicetur, vel, si mavis, μυκητογεοβύθι & ξημοτῶ: per fermentum conglobatus, spiritu ξημώδη agitante & commiscente terram ligno putrescenti analogam, una cum crasso, viscido, & pinguiore succo, quem Plinius arborum pituitam appellavit Libr. 22. cap. 25.

Ei Quæ

I. Problema.

Qua nostra descriptione atque opinione per omnes causarum ordines, uti vides, probata licebit unicuique facile problemata & quæstiones complures resolvere. Nam quod excrescat, ut Imperatus ait, in centum librarum molem: tum id quidem in spongioso corpore continuo se dilatando, Fungi genius facit, & spiritus, si me audis, *ξημῶδης*, tum substrata initio terra *συγγενής* & concordans, tum succi ubertas, tum uliginosi loci proportio: postremo, sed non postrema energia ignis subterranei, qui nostris hisce cœli tractibus viget; quam rem prodidit memoriæ Strabo Lib. 5. Geograph. & hoc auctore prior Pindarus *πυθίων* initio fere. Geographi græci verba Latina si volueris, hæc sunt. *Probabiliora sunt quæ Pindarus dixit, ex iis, quæ apparent, ratiocinari orsus. Apparet autem totum maris trajectum, qui à Cumis ad Siciliam usque pertingit, ignitum esse, & in profundo habere cavernas quasdam, & inter sese, & continenti conterminas. Quamobrem & eam Ætna, quam omnes memorant, ostendit sui naturam, & Lyparæorum Insulæ, & loca Puteoli, Neapoli, Baisique propinqua & Pithecusæ. Quibus consideratis Pindarus toti isti regionis subjectum ait Typhonem,*

*Cujus pectora nunc premuntur hirta
Littorum tumulis, mare, quæ profligant
Cumarum super urbem
Ipsiusque solo Trinacriæ.*

Hæc ille.

II. Problema.

III. Problema.

Inde igitur est, quod nostro duntaxat cœlo, nullis aliis sub oris genus hoc fossilis reperiatur: quod nostrum alterum fuerit Problema. Tertium est: quod arborum furculos, lapillos, atque alias terræ quisquillas in hoc concremento repereris. Hæc autem sola spiritus *ξημῶδης* est corrasio.

Quo-

Quoniam autem cum Tubere Imperati Fungario *σπογγοπετρομυκητόφορον* nostrum contulimus; conferamus utrumque alias absolutè i. e. nulli attribute: præstantiam utriusvis curiose disquirentes: ut nullus profecto laboris hujus sit excessus, quem nos amplectentes Beslero nostro non expleamus.

Ex altera quidem parte videtur Tuber Terræ nobilior: ut qui fructus terræ jam terminatus, & usibus hominum i. e. alendo comparatus: item medendo præterquam ornando accommodatus. Deinde forma dignius & sincerius, quam Fungiferum nostrum: quod alioquin informe ac deforme, quin etiam bicorpus, aut etiam tricorpus est, ut monstratum fuit. Quare imperfectius & emendicatus est. Hæc sua Tuber terræ jactat dona.

Nihilominus contra Fungiferum nobiliora sua facit bona: quod plantæ perfectæ propius sit: quippe inferne superneque vegetat, & fœcundum est singulos in menses, aut saltem binos.

Præterea hujus effectio elaboratior, operiosior & numerosior est: ipsum vero firmitus & perennius: ad cultum, altum, medicatumque mortalium semper aut sæpius utile.

Ad hæc insignius, & mirabilius, admirationemque alens pluribus modis, qui per nos ante constitere. Quare jucunditatem cum utilitate complectitur. Quæ & quot dotes Tuberi non insunt utique.

Observabilior, & spectabilior in dies ejus sobolis est progressus.

Principibus viris carius & speciosius: itemque philosophantibus, ut Beslero, magis profecutum. Denique semper & indistincte melius.

De nostra
appellatio-
ne atque
opinione ju-
dicium.

Admini-
stratio al-
chymistica.

Aqua fa-
tua.

Oleum Gua-
jacinum.

Quibus jam omnibus de Fungiferi natura *θεωρου-
μένοις* atque discussis, deinceps hæc atque alia pleraq;
Problemata, Beslere peritissime, facili per hanc no-
stram rationem negotio resolveris. Cæterum no-
stra appellatio, ac de idea fossilis opinio discernes
etiam pari felicitate quàm longè præstet Imperatia-
nâ: quando nos univoca & *συγγενῆ* producimus: in
Imperati verò opinione Fungum inter & Tuber
tanta est disparitas, quanta duorum generum æsti-
mari potest *ἀλογία*: & præterea tanta est determina-
tio accidentium, & numero & gravitate spectabilis;
ut pigeat me nunc rēferre, tum longo enarrandi tæ-
dio, tum Præceptoris alioquin consultissimi reveren-
tiâ. Præstat multò gravissimas & extremas aggre-
di observationes, quæ per Analyses Hermeticas com-
pertæ fuerunt & mihi & Josepho Donzello Neapo-
litano *τῶ ἐργατῶν* Spagiricorum primo, meo & egre-
gii Viri Joannis Georgii Volckameri amicissimo:
qui suapte manu rei voluit totius allaborator esse.
Igitur pandam ordine, & ad amissum *τὴν πραγματείαν*,
ut se prodidit per tractando massam Fungiferi ru-
diter contritam, pondo libra. Vas vitreum vix in-
flexum ventre nonnihil amplo superpositum est i-
gni, principio quidem non admodum multo, mox
vehementiusculo. Propulsæ descenderunt stiria
quipiam humoris pellucidi, sapore fatuo. Postmo-
dum auctiore igne visus est prolici liquor luteolus,
fuscior, guajacinæ destillaturæ similis, qui guttula-
tus dum pergebat, vidisses plurimum in excipulo
vase undique fumum album circumfluere & attol-
li, non aliter, ac si chalcanti spiritus elaboraretur.
Quo temporis puncto dum vas excipulum vehe-
men-

mentissimè exæstaret, refrigerari per nos continenter & contemperari, donec prodierit ejus aquæ libræ semissis, passæi coloris, odoris, & saporis eccri- *Spiritus.*
 si Guajacinæ adeo similis, ut hanc atque illam extillationem in æquis phialis æquè plenis haud discrevissem equidem, ac dixissem numeris omnibus æquas. Simile quoque licèt aliquanto crassius oleo Guajacino per vitrum extillato, visum est excipulo adhæfisse oleum, quod ad proximam flammam adhibitum illico exardebat, quod oleum tamen præ materiæ paucitate paucum & ipsum fuit. Fuit autem, quæ destillatione defluxit, aqua cum spiritu cumque oleo commixta: quod factum est, certò credas, una ignis violentia, quali alioqui aut quanto ad extillandam materiam crassam & terrenam fuerat opus. Exacta est hæc omnis opera sex horarum curriculo. Quo tempore disrupto vase repertus carbo aterrimus, sic manus inquinans mordicus, ut vix aqua elueretur. Ex quo Carbone comparatus ulteriore igne cinis contritus, colore pullo i. e. proprio terræ, miculis scintillantibus plerisque nitidus est. Cujus, & Carbonis, & Cineris itemque Salis fixi mittuntur particulæ, Qui Cinis quantum est digitorum attritu lævis, tantundem est peracris & aciduli gustatus linguæ: adhæsus quoque firmioris, quàm una aut altera hora aboleatur.

Sal exceptus est, sapore quidem acerrimus, quantitate perquam modicus: multo major Olei portio *Sal.*
 prodiit, Spiritus, quem vulgo vocant, maxima: *Portiones principiorum seu priorum corporum cunctorum.*
 Cineris verò inter omnes partes uberrima. Qui Cinis æquè ac Spiritus acore nobili atque inseparabili tincti mansere. Ut etiam atque etiam confirmetur ani-

*Confirma-
tiones pla-
citi nostri
cumulatis-
sime.*

mus in ea opinione, quod fermentator spiritus πᾶν τὸ πρᾶγμα creavit. Cujus acoris ergo fit etiam, ut præclarè λιθοντρίβον natura sit hoc fossile. Confir-
mur item oportet ex eo, quòd olei guajacini, quin
cujusque destillati ligni refert odorem, colorem, sa-
porem, vigorem; ut stabiliamus, & Fungeam &
Ligneam hujusce fossilis substantiam, h. e. materiam,
formam, uno verbo, naturam esse.

Peroratio.

*Medicina-
les Fungi-
feri virtu-
tes.*

Quæ nos ad hoc tempus commentari de hac re
primi valuimus. Alias de eâdem fortasse per oti-
um plura & meliora. Tua jam, Beslere, solertia ex
cædua nostra silva longè majora & graviora lignabi-
tur. Interim quòd ad medicinales istorum vires at-
tinet, sic habeto. Capto mihi Spiritûs è Fungifero ex-
tillati experimento, vulnerarium hunc compertum:
& vulnerarium sic probatum, ut ejus ope folius ex
umbone, qui ad folliculî lufum cubito obducitur,
per vim illiso vulnus inferiore labio transfossam cu-
rarim equidem quatridui spatio. Fungi autem are-
facti pulvisculum audivi Medico cuidam in Calabris
usitatum felici Pleuritidis & Nephritidis remedio:
quòd abscessum aut maturè dissolvit, aut suppura-
tum jam dirumpit ac purgat. Pauca hæc & rata
medicaminis hujus sunt effecta. De cujus ego vir-
tute mihi polliceor majora, quæ cùm patuerint,
non ero lentus adnotare, ac sedulæ tuæ, Beslere, ex-
pectationi significare. Bene vale. Scribebam in
Museolo meo Neapoli paucis aliquot ante Calendas
Decembres MDCXLII.

DE LAPIDE FUNGIMAPPA
 HYPOMNEMA
 MARCI AURELII
 SEVERINI

Ad

Eruditissimum Virum & Medicum eximium

JOANNEM SIMONEM A GRATIA,

Gratosum Amicum suum.

Generationem agnosci Lapidibus novum non est: *Progressa*
 seu quidem hanc edant, seu recipiant. Naturæ *dissertatio*
 nimirum omnipotenti placito summi Conditoris *à duplici*
 arduum est nihil. Sic, quod ad prius attinet ge- *Lapidum*
 nus, Mythologi prisci, qui singula naturæ facta sub certis fi- *generatio-*
 gmentorum imaginibus obvelârunt, Hominum mortalium *ne.*
 sationem è saxorum soliditate deduxerunt: atque adeo
 Virgilius Georg. I, cecinit,

quo tempore primum

Deucalion vacuum lapides jactavit in orbem:

Unde Homines nati, durum genus.

Generatio
materialis.

Quam rem, credo, commentus est Poëta naturæ nostræ in-
 dicandæ ergo: quorum manus, labores improbos in arti-
 bus exercendis quotidie sustinentes, duriores perstant ipsis
 lapidibus, qui atterunt in dies atque in annos, non attritis
 nervis nostris. Lapidem quoque, sicut jam pridem audisti,
 Fungos umbellatos è sinu suo produunt. Rursum autem &
 stirpes quasdam edi de saxis receptum est etiam à doctis-
 simis Peripateticis Nimirum quòd tum ex aliena lapidi mi-
 xta materia, tum ex altera intra lapidem insinuata manare
 liquores ac pullulare plantas observatum est. Hactenus
 attigimus energeticam i. e. ab ipsis non ex ipsis conditam
 pro-

*Generatio
per accre-
tionem.*

procreationem: si modò energetica est hæc functio, non eidem analogâ, quod liberius quispiam admittat. Verùm de altera procreatione, quæ per accretionis & adjectionis coagmenta fit, jam me compono dicturum.

*Descript.
Lapidis
Fungimappæ.*

Est Lapis, de quo agitur, Coticula parva, ovi anserini longitudine, sed eodem complanatiore. Si perconteris de magnitudine cotis, unciolas tres examinata pependit. E cujus diametro circumquaque surgit seges capillamenti, recti, digiti pollicis infantis longitudine, colore candidissimo, rigentibus setis: quæ cuspidulæ extremæ, siquidem, obtutu diligenti & acri spectentur, acetabula & cotyledones referunt exilissimos. Visa est nobis hæc habitudo tota barbâ canam referre. Quibus tamen pilis instructissima cos plurimâ parte deglabrata est: seu quidem extremo squalore collapsis: seu frequenti manuum attrectatione detrimen-

*Fistulosis
pites Fun-
gimappæ.*

ta passis. Cæterùm hæc fila dentibus attrita gustatum linguæ falsum excitavere, terreumque echini marini spiculorum sensum stridescentem reddidere. Qua delapsâ parte capilli, facies totis asperior & hispidior: ut cognosceres inde relicta vestigia decussorum pilorum. Quamquam indicâsti mihi scitissimis literis tuis, Simon Gratiose, silvescentes saxo multos ac tenuissimos quasi capillos summis suis apicibus tenuis communi obductos umbellâ, & convexâ propemodum fungeâ patellâ. Quam ob causam Fungiferum an Herbiferum Lapidem ambigere Te, disertis verbis es professus. Qua cæteroquim umbellâ non compertâ credidi facilè longinquiore agitatione vecturæ decussam. Hac igitur τῆ ἐπιγεννομένην particula, quam non vidi, suppositâ, licenti in re nova vocabulo ausus sum vocare FUN-

*Sapor stipi-
tum degu-
statorum.*

*Facies fi-
licis degle-
brata.*

GIMAPPAM: quòd Fungea soboles mappâ quadam inductâ supernè contegatur. Ipse, Simon, qui polles ingenio tam præstanti ac tam perspicaci, si nomen aptius inveneris, quæso Te, non gravatè substituas & accommodes. De quo Naturæ lusu quid judicem stricto verborum compendio sum dicturus.

*Appellatio
Fungimappæ.*

Est hic Siliculus aliùs longè naturæ quàm Fungiferus, aliàs per nos enarratus. Hic nempe parit interiore principio Fungos: Fungimappa verò, præterquam extrinsecus, ab se nihil habet. Enimvero per alienam accretionem pari segetem hanc indubiè puto: non aliter quàm in multigenis corporibus accessisse concrementa notavit in aureolo de Sponte Nascentibus Opere disertus æquè ac sapiens Fortunius Licetus: quo nos auctore plurimùm usi sumus. In Plantis quippe sunt hæ generationes. Corallium, marina stirps, super fictili radicibus actis germinavit. Palma in lapidea basi statuæ Cæsaris Dictatoris, quæ in Trallibus fuerat, orta est. Ad hæc in aris lapideis coalitas stirpes: in Lysandri statua concretam coronam ex herbis asperioribus legimus. Denique Filix, seu Palma Filicis imagine, Abies marina, Fucus capillaris, & alii Fuci, aliaque adnascentia germina Ferrantis Imperati, ad naturam omnemperno scendam parati, ductoris olim ad Botanicen nostri clarissimi. Hæc de stirpium genere. Ex Animalibus verò. In Cervi cornu enata Hedera visa est: atque ex cornibus arietis Asparagos expullulasse: nec non ex Cranio humano Corallium & Muscum ortum invenisse: & è dorsi spina enata planta est, cujus ideam apud Illustriss. Equitem Cassianum à Puteo videre est. Cæterùm ut de Metallis sermonem compleamus: ex æreo Tripode Platanus aliquando profiliit. Ex ænearum statuarum capite nata herba Cephalalgæ consuluit. Et in medio marmore subortam vixisse viperam tempore Martini V. Pontificis compertum est. De quibus ortibus omnibus perhibuere primùm Veteres Historici: mox Cl. Fortunius Licetus Lib. cit. de Sponte Nascentibus Lib. 3. & 4. Nos de nostro Fungimappa vestigemus jam aliqua. Certum est hujus procreationem in saxo convenire cum his, quæ dudum relata sunt de coralliis & stirpibus, quæ in statuis lapideis concrevere. Quorum aggenerandorum & educandorum ratio communis exposita primùm est ab Aristotele Lib. 4. de Plant. cap. 44. Cujus verba sunt hæc:

Fungimappa aliud genus, quàm Fungiferi legitimi.

Generaciones variae per accretionem.

Privata de Fungimappa dissertatio.

*Arist. do-
ctrina de
his quæ La-
pidibus in-
nascuntur.*

Planta igitur, quæ in solidis lapidibus nascitur longo tempore contingit. Qui enim in illis comprehensus est aër, ascendere nititur. Dum autem viam non invenit ob lapidis fortitudinem, redit, sequæ ipsum aër calefacit, & humorem, qui in lapidibus est, reliquum trahit sursum: exitque vapor cum humore illo cum partium lapidis minimarum resolutione. Etenim frequens mos lapidibus est, ut eos sol juvet per suam concoctionem. Et ad hunc modum ex illis Planta fit: quæ non ascendit, nisi propinqua terræ aut humori fuerit. Nam plantæ substantia terræ indiget, & aqua atque aère. Consideretur itaque Planta: & si prope solem fuerit, nascetur celeriter: si verò ad occasum Sol fuerit, tardabitur. Hæc Aristoteles.

*Enarratio
dictorum
Arist.*

Cujus ut sensum assequamur, intelligere nos primum oportet, ad uniuscujusque corporis viventis obeundam procreationem, quemadmodum & in aliis omnibus, duorum interventu principiorum opus esse, calore, inquam, & humore: hoc quidem materiæ substratæ usu: illo verò ut motore ac formæ productore. Et hic quidem ambiens aëris est calor: qui Philosopho auctore, quia nusquam non est, & nusquam non subit, comprehensus intra lapidis prærupti poros evolare (qui suus levitatis est raptus) extrorsum conatus, per angustias loci cohibetur. Egressum autem & regressum identidem longâ die factitans, partim agitatione istâ, partim accedente nulla ventilatione concalescit. Interim, quam attrahendi facultatem calore comparavit, hac & humorem, qui lapidibus acquisitus est, sursum attollit, dum exeundi viam inveniat. Acquisitus, inquam, humor adventitius, sive qui per venas inaspectabilis lapidem penetrat & pervadit. Inde prodit vapor, & aère crassior factus, & remixtus humori, sub quo fuerant multa stirpium corpuscula, atque adeo particulis saxi minimis ab aqua guttatim illapsa,

illapſa, remollitis, atque in lutum reſolutis, calore ſolis agitante concoquitur materies ac temperatur ſic, ut in vitam diſponatur, ac in vegetabile deducatur. Hæc Philoſophi ſummi fuit ſententia: à qua qui eſt, qui diſcrepare ritè queat? Equidem, quod ad Fungimappam noſtram, ſeu Fungeam in ſilice ſegetem pertinet, perſuadeo mihi, non abſimilem, quàm Coralliorum eſſe generationem: quæ naſcuntur in profundo maris, ſaxis aut teſtis adhæreſcente materiâ quadam glutinoſâ: quam intruſus calor, & alter ſolis in altiffima vada penetrans, ubi præparaverit donaveritque calore convenienti, requiſitâque ad vitam temperaturâ, continuò congruentem in hanc formam elevat extenditque. Pari hercle pacto noſtra Fungimappa ex materia lenta, craſſa, halituoſa copioſiore atque humectiore prognata, ſubinde multos in culmos atque in unam quaſi ſtolonum ſobolem eduçta, uberiore fortasſe agitante ac diſpertiente avenulas calore ſuppente ſub meridionali alioquin cœli ſitu, ſole apriçe ſpectante: qualis ad unguem eſt Japyga plaga. Quoniam autem crebræ ſegetis extremi termini tantùm non ſe mutuò contingunt; ex dilatato de oſculis, quæ nuper deſcripſimus, humore glutinoſo coaleſcere Mappa facile potuit Fungeaque Umbella: quæ una fanè complecteretur atque contingeret univerſos pedunculos atque culmos: tales enim cùm teneri forent, opinandi videntur, quando fiſtuſoſus ſpectantibus acutè oculis ſeſe efferunt. Jam vero univerſi corporis particulæ primum quidem vegetalium, ut credi par eſt, teneritudine, ac lenta flexu- *Ut inductus*
 ra donatæ, dum humor hæc aluit, manſere; mox eæ- *vegetalis ri-*
 dem ſeu fluoris vicinia, ſeu vapore deſtituta paulatim ex- *gore.*
 areſcentes, atque obdureſcentes, demum in vigorem, & petream formam ſeceſſerunt; ac ſi Meduſa ſpectaviſſet, vel aqua petrifica noſtratis Acerræ, quæ quatuor ab urbe *Acerrana*
 Neapoli lapidibus diſtat, imbuiffet, ac ſaxeo de genere *aqua petri-*
 reddidiſſet. *ficans.*

Hæc nostra meditatio, hæc inscriptio, hæc enarratio prima fuit de Fungimappa, quam tua mihi humanitas Jane Simon *εὐχαριέσατε*, dono misit carissimo. Ego tuæ gratiæ quas rependerim gratias, nisi illas, ut naturam hujus omnem non supprimerem: verum, ut cunque datur, in examen revocarem, examinandumque aliis primus hac quasi arrhâ darem. Eam enim ob causam discussa mihi brevi res est. Licet etiam & eo nomine, quod apud doctissimum Virum, qualis Janus Simon est, meus & monstrator & doctor, non pluribus res erat, quam tribus explicanda chartis. Eloquentiæ sapientiæque tuæ tergemina manus est, ut disertius, gravius, absolutius edisseratur. Quod si vel otii inopia, vel curæ mordaces illud tibi negotii non permiserint exequendum; rogatum cæteroqui te velim, ut saltem diligentem mihi pares rationem earum rerum, quæ ad examen ejus naturæ interpretationem obeundam requiruntur, idest locorum, temporum, modorum, unde lapis primum elementum generandi vegetantis conceperit; vim fabricandi ejus incrementi senserit; quo promotore atque autore generationis, & mutationis universa momenta retulerit. Quæ tuæ, Simon, prudentiæ distinguere, ac dijudicare fuerit, ut pleraque subinde theoremata contemplari, ac problemata conjectari commodum sit. Bene vale, & me ama, qui Te reverenter colo cum Baptista Capuccio, collegâ nostro, viro, quem parcè laudare nefas est.

Neapoli Idibus Jun. MDCXLIV.

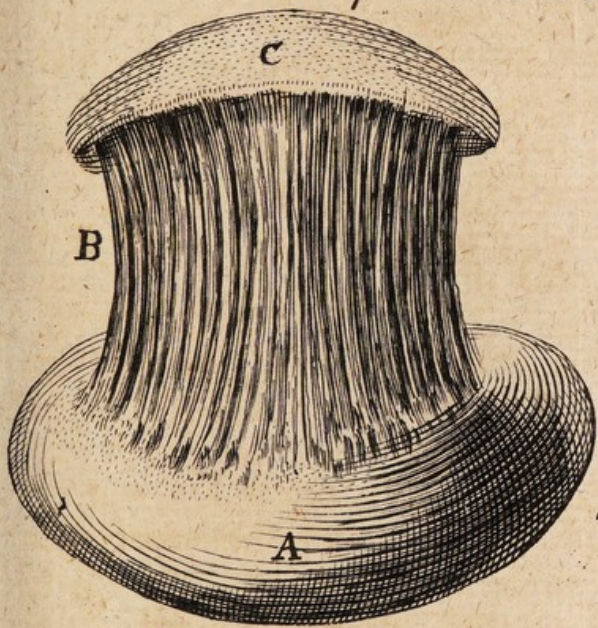
F I N I S.

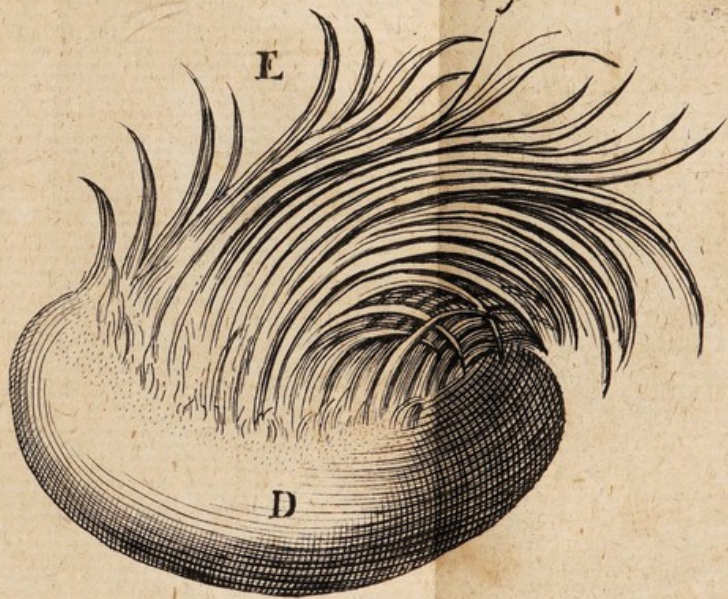
*Adhortatio
ad absolu-
tam enar-
rationem.*

*Desiderata
capita enar-
rationis.*

FUNGIMAPPA cum superstite umbella.

FUNGIMAPPA discussâ umbellâ.

- A Siliculus substratus vegetanti locus.
B Stipites assurgentes.
C Mappa superdata.
D Siliculus vegetationis substratus.
E Stipites suâ mappâ orbatî, ac propterea reclinatî.

